

..... [p1]

Eerweerde Heer en Vriend

Gij moet daar eerst uit zijn om te weten wat dat het is eens aan 't schrijven zetten. Ik en ben niet verwonderd dat Callebert er niet aan te krijgen en is. Ik heb daarbij nog die hooge reden, dat de overheden te Brugge mij quasi het schrijven in en het denken aan R. d. H. verboden hadden. Eventwel, als gij mij behoorlijke absolutie kunt geven, gij die daar prope Jovem¹ zit, ik zal wel iets of wat doen, al ware 't maar om de lieden den mond te stoppen die zeggen dat ik R. d. H. niet m \acute{e} e en wille; al ware 't maar om mijnen stelregel gestand te doen dat het beter is een keer schrijven als twintig keer twisten en kwisten over spelregels etc.

Dr. Verriest² verzekert mij dat hij naar den landdag³ komt en hij is van zin te spreken of liever iets te lezen over 't musyk, besproken als van eenen Vlaming. Ik en zette niet geerne "onder een vlaamsch oogpunt" omdat ik daar geen zin van en kan maken.

't Is mij onmogelijk zooverre van te vooren te verzekeren dat ik ga komen. ten 1 $^{\circ}$ het ingebeelde Brugge behaagt mij meer als het wezentlijke, en 2 $^{\circ}$ daar is hier altijd iets of wat dat eens belet; geern zou ik genoeg daar zijn, de moeielijkheid ligt in 't komen.

"De Westvlaamsche wending",⁴ in 't geval dat dat wilt zeggen hoe en waarom het zoo gekomen is dat wij begost hebben ons vlaamsch te waardeeren etc.

..... [p2]

daar zou natuurlijk wel iets over te zeggen of te schrijven vallen.

.....

- 1 De uitdrukking betekent letterlijk 'dicht bij Jupiter', dus dicht bij het machtscentrum van de bisschop. Er was afgesproken dat Gezelle niet meer betrokken zou zijn bij *Rond den Heerd* (zie eerste deel alinea).
- 2 Ondanks het voorvoegsel identificeren we als Adolf Verriest omdat hij met die lezing op het programma staat en erg betrokken was bij muziekactiviteiten.
- 3 Op 18 augustus 1874 werd de algemene vergadering van de gilde gehouden.
- 4 Het door Adolf Duclos voorgestelde onderwerp dat Guido Gezelle zou behandelen. Duclos gebruikt het begrip '(west-vlaamsche) wending' om te verwijzen naar hoe een talige traditie tot uiting komt in uitdrukkingen, zegswijzen en formuleringen (Frans: 'la tournure de phrase'). Die is voor hem nauw verweven met de manier van denken en identiteit van spreker of schrijver. Gezelle vreest dat Duclos hiermee taalpolitiek bedoelt, in de zin van 'West-Vlaamse beweging' (Frans: 'mouvement').

't Is al wonder genoeg hoe Katholiken zooals Alb. Thijm en Kervyn, om zoo te zeggen natuurlijk, met ons zijn! Geheel de w.vlaamsche beweginge is in den grond en van eersten af een christelijke, ja, ultramontaansche geweest.

"De antwoorde" Alb. Thijm meent dat mogelijks de e eene enkele verbuigingsuitgang zou zijn en over 't geslacht geen waarheid spreken.⁵

Dietsche Warande zal u geworden zoohaast ik ze bijeen hebbe; zou het niet voordeelig zijn aan V. Langenhuysen te schrijven dat hij voortaan het abonnement naar u zende in [*plaats*] van naar mij?

De Kortrijnsanen en zijn aan geen R. d. H. geabonneerd te krijgen; 't arm volk alleen leest hem. Hebt gij Pastor O. L. V. zijn missenden n° gezonden, waarvan in laatsten brief?

Ik en heb nog niets ontv. uit de toekomst.

Ik en kan in 't geheele niet antwoorden over stijl en spelling van de vrijheid. Ik en zie nooit geen preuve, en, zag ik ze, de uitgever en wil niet veranderen. Ik schrijve er ook geheel weinig in.

Ik ben blij dat Baas die faute niet begaan en heeft. Bruggeman moet

..... [*p3*].....

hem beteren of verbeterd worden.⁶

Hebt gij Dr Gustaf Verriest geschreven? Hij woont immers te Leipsick; ik en kan dus naar hem niet antwoorden. Hij is zeker een van onze beste en die later eenen duw zou kunnen doen.

"Vereischte voorwaarden" en "spraakkunst van Dialect" staan leege bij mij, 'k en kan 't niet helpen;⁷ elk zingt zoo als hij gebekt is. Voorwaarden en spreekwetten schrikken de schrijvers af, en al dat ik van schrijven weet heb ik al schrijven geleerd. Nu, elk zijn meuge.

.....

5 Verwijzing naar een passage in de brief van J.A. Albertus Alberdingk Thijm aan A. Duclos, Amsterdam, 30/05/1874 (bewaard in Gezellearchief nr. 11040 (2)). Duclos had hierover een vraag gesteld aan Gezelle in zijn [brief van 8 juni 1874](#).

6 Antwoord op de [eerdere brief van Duclos aan Gezelle](#), over de fout op pagina 204 in het artikel van J.B., Van de Brugsche leproserij. In: Rond den Heerd: 9 (17 mei 1874) 25, p.202-204.

7 Guido Gezelle heeft het hier over de titels van de andere lezingen op de jaarvergadering van de Gilde van Sint-Luitgaarde, door respectievelijk L.L. De Bo en D.G. Meersseman

ee en oo.⁸

Ik ben per fas et nefas⁹ om al 't gene dat het onze is als 't onze te eerbiedigen en te bewaren. Neemt nu dat het Moesogothisch - voor zoo veel het gekend is!! - anders sprak als het Moeso Westvlaamsch, ik zou met het Westvlaamsch doen, zonder ooit om te zien naar Brill of Winkel of Vries of iemand.¹⁰ Binnen 1000 jaar kunnen ze dan ook zeggen: "in de XIX eeuw bestond er te Brugge, in partibus infidelium,¹¹ een achtergebleven tribu van vlamingen, die, volgens bl. zooveel van zekeren rarissimen idioticon en bl. zooveel van eenen palimpsest, gevonden te Sint Petersburg en titel dragende Dichtoef.... (de reste is verloren,) zeiden: wij schreeven voor wij schreven."

Wel, wij hebben zoo lange aan dat latijnsche thron, rooze en Roomen geknabbeld dat er een echt en eigene vlaamsche klank in gekomen is

..... [p4]

Waarom en mag hij er niet in blijven? Wie weet de oorzaak van dien klank? Wie weet, zijn wij niet nader het gewezene, den latijnschen of griekschen mondklank, als de andere; het feit is daar 't is hebben, en 'k houde aan al dat hebben is, krijgen is zoo lastig.

Daarenboven ik moet het zeggen ik ben tegen de eenheid en de zoo gezeide Symmetrie en de droomgezichten van al die effenaars en baanbrekers van den sabeldwang.

Genoeg van Letters!

.....

- 8 Behandelt de discussie over het al dan niet verdubbelen van klinkers in een open lettergreep, een afwijking ten opzichte van de Commissiespelling van 1864.
- 9 Vertaling (Latijn): door geoorloofde en ongeoorloofde middelen; door goed en kwaad.
- 10 De Belgische spellingcommissie van 1864 stelde een gezamenlijke spelling voor met Nederland, bekend onder de naam Spelling De Vries en te Winkel. Bij KB van 21 november 1864 werd deze eenheidsspelling verplicht voor onderwijs, bestuurlijke communicatie en openbare akten.
- 11 Vertaling (Latijn): in het gebied der ongelovigen.

Eugene van Oye heeft nen prachtigen dichtboek gemaakt en mij gezonden; ik heb hem seffens geantwoord¹² en hij heeft keerende post terug geschreven.¹³ Zende u beide brieven. Den boek zult gij toch wel hebben. Nu, daar is een dichter! Leest maar eens "Golgotha" en zegt of ik niet en mag bijvoegen daar is een die in zijn alderdiepste diep toch christen is. Kunt gij hem niet aantrekken? Daar staan onbedachtheden in zijnen boek, maar moest zulk een al den anderen kant overloopen zeker ware het groot verlies voor ons groote winste voor hen! Spreekt daar een keer die Heeren aan. Dat ik wist dat hij zijnen boek den Bisschop niet gezonden en heeft ik zou 't hem aanraden.

Ik moet zeggen dat uwe twee laatste brieven lauter goê Vlaamsch zijn.

Blijve in afwachting van van Oyens etc.¹⁴ terug

[*Ulieden*] toegenegen in [*Christo*]

Guido G

.....

12 Na het ontvangen van zijn dichtbundel Morgenschemer (1874) stuurde Guido Gezelle Van Oye het waarderende gedicht Ik heb u kind gekend, dat toegevoegd werd aan de tweede druk van Gedichten, Gezangen en Gebeden (1879). De brief is niet bewaard gebleven.

13 [Brief E. Van Oye aan G. Gezelle d.d. 15/06/1874.](#)

14 De opgestuurde brieven van en aan Eugeen Van Oye ([Brief E. Van Oye aan G. Gezelle d.d. 15/06/1874](#) (zie hoger in de brief).

Briefbeschrijving

Verzender	Gezelle, Guido
Ontvanger	[Duclos, Adolf Juliaan]
Verzendingsdatum	[22/06/1874 t.p.q. - 24/06/1874 t.a.q]
Verzendingsplaats	Kortrijk (Kortrijk)
Annotatie	Datum en adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie ; t.p.q. en t.a.q. gereconstrueerd op basis van de correspondentie: antwoord op brief van A. Duclos aan G.G. van 22/06/1874 (nr.5012); t.a.q. voor volgende brief van G.G. van 24/06/1874 (nr.8655); plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	Datum en adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie ; t.p.q. en t.a.q. gereconstrueerd op basis van de correspondentie: antwoord op brief van A. Duclos aan G.G. van 22/06/1874 (nr.5012); t.a.q. voor volgende brief van G.G. van 24/06/1874 (nr.8655); plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Gepubliceerd in	Brieven van, aan en over Gezelle II, p.157-159 (132b); Gedichten, gezangen en gebeden en Kleengedichtjes II, p.147 (citaat)

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 212 mm x 137 mm papier, wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt, purper
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan Ad. Duclos ; idem rechts: [Ca. Juni 1874] (inkt, beide hand P.A.) ; op zijde 1 rechts in de bovenrand en op zijden 2 en 4 in de linkermarge: notities i.v.m. de datum (potlood, onbekende hand)

Bewaargegevens

Land	België
------	--------

Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	8653
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.16924

Inhoud

Incipit	Gij moet daar eerst uit zijn om te weten wat
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[22/06/1874 t.p.q. - 24/06/1874 t.a.q], Kortrijk, Guido Gezelle aan [Adolf Juliaan Duclos]
Editeur	Koen Calis; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB

Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2025
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
